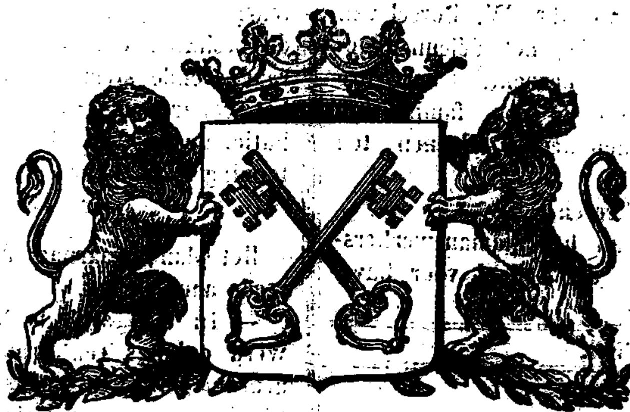
1859. N°. 41.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 6 APRIL.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 5 April.

De rederijkerskamer *Tollens* alhier zal overmorgen eene vergadering met dames houden, in het gebouw der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

— De wel-eerw. heer J. H. Donner, predikant bij de Christelijk Afgescheidenen alhier, heeft Zondag ll. aan zijne gemeente bekend gemaakt dat hij eene beroeping had ontvangen naar Pella, in Noord-Amerika.

— Volgens de, daarvan door ged. staten dezer provincie, vastgestelde lijst, is het getal bevoegd erkende beoefenaren van de onderscheidene takken der geneeskunst, voor het jaar 1859, als volgt: Medicinae doctores 209, (chirurgijns-majoor 3), chirurgiae doctores 48, (chirurgijns-majoor 4), stedelijke heelmeesters 145, plattelands heelmeesters 260, artis obstetr. doctores 81, vroedmeesters 348, apothekers 221, vroedvrouwen 130, droogisten 44 en tandmeesters 35.

— Aan de Israëliten die bij de zeemagt dienen, zal even als aan hen die bij de landmagt staan, voor zoo verre de dienst het toelaat, verlof worden gegeven, ter viering van het Paaschfeest.

— De rijksveldwachter der 2de kl., met den rang van brigadier, G. W. Lingveld, en de rijksveldwachter 3de kl. D. van Witteloostuijn, te Gorinchem gestationeerd, die zich onlangs verdienstelijk hebben gemaakt door het vervolgen van eenen gevangenen, die in de 20 voet diepe rivier de Linge sprong, hebben van Z. M. elk een zilveren cylinder-horlogie ontvangen. Aan den eerstgenoemden is tevens de rang van brigadier-majoor titulair verleend.

— De tweede machinist K. de Brei, op de stoomboot *Willem II* van de Nederl. stoombootreederij, is Zaturdag jl., terwijl het vaartuig zich tusschen Wezel en Rees bevond, met de beide beenen in de machine geraakt, waardoor hem beide ledematen werden afgeklemd, terwijl hij daarenboven nog aan een der [illegible] werd gewond. De man heeft dit ongeluk slechts weinige oogenblikken overleefd.

— Zaturdag ll. ontdekte de stoomboot *Stad Deventer*, van Amsterdam op Kampen varende, op de hoogte van dwars van Harderwijk, 3 personen, die zich aan den mast van een gezonken praamschip vastklampten. De boot hield op die ongelukkigen aan, en het mogt de bemanning gelukken een hunner te redden. De beide anderen lieten los, toen zij op het punt waren van gered te worden, en verzonken in de diepte.

— De *U. C.* meldt dat door de hh. W. H. de Heus, te Utrecht, en mr. E. L. baron van Hardenbroek van Lockhorst vergunning is gevraagd tot het aanleggen van een spoorweg tusschen Utrecht en Amersfoort.

— Te Harlingen had in den vroegen morgen van Zaturdag een treurig voorval plaats. Een schip in eene der binnengrachten is door het afstroomen des waters en het niet vieren der trossen op zijde gevallen en vol water geloopen, waardoor de vrouw van den schipper benevens twee kinderen zijn verdronken. De man was tijdens deze ramp afwezig; hij had zich in het ruim te slapen gelegd, en koud geworden zijnde, zich naar eene nabij zijnde fabriek begeven om zich te verwarmen.

— De beschuldigden in de bekende zaak van Kuinre zijn allen, wegens gebrek aan bewijs, vrijgesproken.

— Te Hulsberg (Limburg) werd dezer dagen eene vrouw, die op het veld werkzaam was, door den bliksem getroffen. Zij bekwam eene ernstige brandwonde in het aangezigt; ook aan hare kleederen waren sporen van verbranding zigtbaar. Geruimen tijd bleef zij bewusteloos, doch thans is zij buiten gevaar.

— Het Nederlandsch oefenings-eskader, onder bevel van den schout-bij-nacht F. X. R. 't Hooft, heeft in den vroegen morgen van den 4den dezer de reede van Plymouth verlaten, met bestemming naar Texel.

— Het *Journal des Débats* heeft dezer dagen, naar aanleiding van de tariefsherziening hier te lande, een blik geworpen op onze handelswetgeving en daarover zijne ingenomenheid te kennen gegeven. Hoewel de vrienden der handelsvrijheid in Frankrijk zich aldaar teleur gesteld vinden, zoo zien zij toch, zegt genoemd blad, hunne beginselen elders, o. a. in Nederland, zegevieren. Sedert Robert Peel in Engeland daartoe het voorbeeld gaf, is Nederland op den weg der handelsvrijheid onophoudelijk voortgegaan, zoodat het nu, met uitzondering van Zwitserland, het meest vrijzinnige tarief van Europa heeft. Ook wordt opgemerkt dat de tweede kamer, door het aannemen van amendementen, het tarief nog vrijzinniger heeft gemaakt dan bij het regerings-ontwerp was bepaald. Nederland, zegt de schrijver, zich weinig bekommerende om hetgeen naburige staten doen, bewandelt zijn eigen weg, en is een van die staten, waar men de vrijheid in hare verschillende vormen het meest waardeert en het best gebruikt zonder ze te misbruiken. In Nederland is, welligt meer dan elders, het algemeen bekend met de waarheden der staathuishoudkunde.

'S GRAVENHAGE, 5 April.

Wij vernemen, dat benoemd zijn tot adjunct-commies ter griffie van de tweede kamer der staten-generaal, de heer W. van Erkelens, en tot 1sten klerk de heer H. Briedé.

— Men verneemt, dat H. K. H. prinses Marianne in het laatst dezer of in het begin der volgende maand te Voorburg wordt verwacht.

— Bij den minister van finantiën is ontvangen *f* 150, welke som volgens eene daarbij gevoegde aanwijzing, »wegens later ontdekte abuizen, is bevonden voor regten aan den lande verschuldigd te zijn."

— Morgen wordt alhier de tentoonstelling van bloemen enz. van de kon. Nederl. maatschappij tot aanmoediging van den tuinbouw geopend. De beoordeeling der ingezonden voorwerpen heeft heden morgen plaats gehad.

— De vergaderingen van de provinciale inspecteurs voor het lager onderwijs worden dagelijks aan het depart. van binnenl. zaken voortgezet.

— Nopens de quaestie der spoorwegen zijn bij de tweede kamer weder twee adressen ingekomen, als een van den raad van Bergen op Zoom, houdende adhaesie aan de adressen uit Zeeland tot aandrang op het bevorderen van den aanleg van den Zeeuwsch-Duitschen spoorweg, en een van den raad van Oosterhout, tot aandrang op het bevorderen eener spoorwegverbinding van Gorinchem. Ook is een adres ingekomen van handelaren in droogerijen te Rotterdam, houdende bezwaren omtrent het wets-ontwerp tot regeling van de uitoefening der artsenijbereidkunde.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 4 April.

In deze zitting was aan de orde de beraadslaging over de conclusie van het verslag der commissie tot onderzoek der van regeringswege ingezonden stukken betrekkelijk de openstelling der 19 havens in Nederl. Indië. De conclusie strekte, om de kamer te doen besluiten het verslag mede te deelen aan de regering, en zich te vereenigen met het oordeel der commissie: 1°. dat door de overgelegde stukken de maatregel zelf van de openstelling der 19 havens in Nederl. Indië niet volledig is toegelicht; 2°. dat evenmin die stukken hebben kunnen strekken om weg te nemen de bestaande onzekerheid omtrent de uitvoering, welke aan dien maatregel zal worden gegeven; 3°. dat intusschen openstelling van nieuwe havens voor den invoer niet behoort plaats te hebben dan met gelijktijdige intrekking van het besluit van 27 December 1841; en 4°. dat die intrekking niet anders kan geschieden, dan bij de wet. Nadat de heeren van Hoëvell, Duymaer van Twist, Hoffmann, Thorbecke, van Nispen van Sevenaer, van der Linden en Godefroi, de beide laatsten leden der commissie, en de minister van koloniën daarover het woord hadden gevoerd, stelde de heer Thorbecke voor om het 4de punt uit de conclusie van het rapport te ligten; welk voorstel met 37 tegen 15 stemmen aangenomen, en de aldus gewijzigde conclusie zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd werd.

Vervolgens werd aan de vergadering mededeeling gedaan van den inhoud van het eindverslag op het wets-ontwerp tot inkoop en amortisatie van schuld; waarna dat wets-ontwerp onmiddelijk in behandeling werd genomen. Aan de algemeene beraadslaging over het wets-ontwerp namen deel de heeren Duymaer van Twist, van Nispen van Sevenaer en de minister van finantiën. De laatste verhoogde in het eerste artikel het bedrag van 5 millioen te amortiseren schuld tot 10 millioen, waarna het wets-ontwerp met 48 tegen 2 stemmen, die der heeren Meylink en Strens, aangenomen werd.

De kamer is daarop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

AMSTERDAM, 4 April.

Zaturdag ll. heeft Z. M. de koning gehoor verleend aan een groot aantal particuliere personen. Op het diner ten hove waren op dien dag de militaire en regterlijke autoriteiten genoodigd. H. M. de koningin heeft de school voor haveloozen en Z. K. H. de prins van Oranje de fabriek van de hh. P. van Vlissingen en Dudok van Heel bezocht. Des avonds vereerde de koninklijke familie den schouwburg met een bezoek en werd zij aldaar met blijken van hartelijke gehechtheid ontvangen.

Zondag morgen hebben HH. MM. de koning en koningin en Z. K. H. de prins van Oranje met hun gevolg de godsdienstoefening bijgewoond in de Nieuwe Kerk, onder het gehoor van dr. van Limburg Brouwer, die den 22sten lijdenstekst (Matth. 27 vs. 15—23) behandelde.

Na de godsdienstoefening hebben de vorstelijke personen zich in open rijtuigen naar de tuinen van het kon. zoölogisch genootschap begeven, alwaar hun een déjeuner werd aangeboden.

Heden morgen hebben Z. M. de koning en Z. K. H. de prins van Oranje het zeemanshuis en het scheikundig laboratorium bezocht. Z. K. H. heeft daarna ook het atelier van den heer Pieneman met een bezoek vereerd. H. M. de koningin is ten half twaalf ure naar Haarlem vertrokken, om de

bloemenvelden te bezigtigen. H. M. heeft ten huize van jhr. W. Boreel van Hogelanden, commissaris des konings in deze provincie, het déjeuner gebruikt, en daarna de tuinen van den heer Krelage bezocht. Ten 3 ure keerde H. M. alhier weder terug. Des avonds heeft de kon. familie het concert in het Park bijgewoond, dat aldaar door den heer F. Coenen, ten voordeele der algemeene armen, werd gegeven.

Overmorgen zal het hof naar de residentie terugkeeren.

— H. M. de koningin heeft ƒ100 geschonken aan het diamantwerkers-weezenfonds alhier, alsmede ƒ100 aan het bestuur der school voor haveloze kinderen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 4 April.

De regering heeft, bij monde van de hh. Derby en Disraëli, in het hooger en lagerhuis te kennen gegeven, dat zij, na de behandeling der allernoodzakelijkste aangelegenheden, waartoe vooral de begrooting moet gebragt worden, tot de ontbinding van het parlement zal overgaan. Natuurlijk waren velen der leden van het lagerhuis met dit besluit niet zeer tevreden, daar zij in hunne verwachting, de aftreding van het ministerie, werden te leur gesteld. Lord Palmerston gaf te kennen dat de regering, in plaats van het parlement te ontbinden, eene nieuwe wet op de verkiezingen moest indienen. De heer Bright daarentegen noemde de ontbinding der kamer een eervol besluit der regering.

— Een der zaamgezworenen van de Iersche Phenixclub, Daniël Sullivan, is door de jury schuldig verklaard en door den regter tot tweejarigen dwangarbeid veroordeeld. De uitspraak der jury te Belfast was heden nog niet bekend.

— Brieven uit Indië klagen over de schade, welke door verschillende dieren aan de telegraafpalen en draden worden veroorzaakt. Nu eens wrijven zich de olifanten tegen de palen tot dat zij omvallen, dan weder hangen de apen zoo lang aan de draden, tot dat ze breken.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 April.

De keizer heeft heden op het veld van Mars eene wapenschouwing gehouden over 25,000 à 30,000 man. Z. M. heeft bij die gelegenheid weder eenige decoratiën en medailles uitgedeeld. Er zijn geene kreten aangeheven dan alleen die van *leve de keizer!*

— De *Indép. Belge* zegt door een brief uit Londen, waarvan de schrijver vertrouwen verdient, onderrigt te zijn geworden omtrent het programma van het te houden congres. Met dit congres stelt men zich ten doel: het opsporen van middelen om den oorlog tusschen Oostenrijk en Sardinië te verhinderen; de afzonderlijke verdragen, door Oostenrijk met sommige der Italiaansche staten gesloten, te doen vervangen door een bondgenootschap tusschen de verschillende staten van Italië; te spreken over de hervormingen die in Italië gevorderd worden, ten einde tot de ontruiming van den kerkelijken staat te geraken. Voorts zegt dezelfde briefschrijver dat al de Italiaansche staten, zelfs Napels, in weerwil de staatkundige betrekkingen met dat rijk zijn afgebroken, tot het congres zullen toegelaten worden, maar alleen met eene raadgevende stem. Baden-Baden zou stellig de plaats van zamenkomst zijn."

Correspondentiën uit deze stad, bij genoemd blad ontvangen, betwijfelen zeer of de zaak nog wel zoo verre is gevorderd. Het protocol van Aken zou nog altijd groote moeijelijkheden opleveren, want daarin wordt bepaald dat de groote mogendheden zich slechts met de zaken der andere staten kunnen bezig houden, in geval deze laatsten het verlangen. Ook zouden sommige Italiaansche staten gezind zijn de beslissing van het congres niet te erkennen; de Paus wil geene inmenging in zijne zaken toelaten, misschien zal Napels dit voorbeeld volgen en Sardinië zal zich waarschijnlijk geheel terugtrekken, indien het geene beslissende stem verkrijgt.

Op nieuw is er sprake om het congres te 's Gravenhage te houden.

— Het kamp van Sathonay, nabij Lyon, waarin reeds 5 divisiën liggen, zal er nog met 2 vermeerderd en tot nabij Culoz, eene stad aan de Sardinische grenzen, uitgebreid worden. Een van deze laatste divisiën is die van den generaal Bourbaki, welke uit Afrika is teruggekeerd en uit 15,000 man bestaat, waaronder verschillende bataillons Turcos of Algerijnsche jagers en twee regimenten van het vreemden-legioen, die volgens de wet slechts in geval van oorlog in Frankrijk terug mogen komen. Deze divisie zal de voorhoede uitmaken. Het schijnt dat men, nu het houden van een congres is bepaald, de krijgstoerustingen met verdubbelden ijver voortzet.

— Vijf jonge Perzen zijn alhier aangekomen, om hunne studiën te volbrengen. Twee hunner zullen in de geneeskunde, en twee in de krijgswetenschappen studeren. De vijfde, een neef van Feruek-Khan, zal de lessen op een onzer lyceën volgen.

— Donderdag ll. zijn van hier 50 pelgrims, onder de leiding van den hertog de Lorges, naar Jeruzalem vertrokken.

— Aan het voorzorg-fonds der geneesheeren in het dep. de la Seine is door dr. Bertrand, geneesheer alhier, bij testament, eene som van 30,000 fr. geschonken.

— Te Marseille heeft een geduchte storm gewoed. De schepen die aldaar in de golf waren hebben meestal elders eene veilige schuilplaats moeten zoeken. Gelukkig heeft men van geene zeerampen gehoord, hoewel men daaromtrent niet zonder vrees is. Op het land hebben de boomen en vruchten veel geleden.

ITALIË.

Graaf Cavour is bij zijne terugkomst te Turijn door de bevolking met blijken van vreugde ontvangen. Onder de vreugdekreten hoorde men uitboezemingen voor het welzijn van den koning, van Italië en van Frankrijk.

— De *Opinione* van Turijn verzet zich hevig tegen het nemen van het protocol van Aken, tot grondslag van het congres. Dit voorstel, van Oostenrijk uitgegaan, is slechts een strik, om de beraadslagingen nutteloos en de besluiten onuitvoerbaar te maken. De toelating van Sardinië met eene raadgevende stem, is volgens dat blad eene bespotting. Sardinië moet op het congres als Italiaansche mogendheid vertegenwoordigd worden om de nationale zaak te kunnen verdedigen en niet om daarop slechts eene vertooning te maken.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 3 April.

Het plan, waarnaar deze hoofdstad zal vergroot worden, is den keizer reeds aangeboden.

— In Hongarije is brandstichting aan de orde van den dag. Te Gyerk werd onlangs een brand gesticht, waardoor 38 woonhuizen en 30 schuren afbrandden en 3 menschen het leven verloren. Elders barstte binnen een tijdsverloop van weinige dagen drie malen brand uit, waardoor 15 huizen in de asch gelegd werden. Te Felegyhaga stichtte eene misdadige hand in de laatste 14 dagen tien malen brand. Te Tarpa, in het Beregter Comitaat, werd een door 5 nachtwachten bewaakt huis in brand gestoken, met het gevolg, dat in korten tijd 48 huizen en 100 andere gebouwen een prooi der vlammen werden.

— De Beijersche kon. akademie van wetenschappen te Munchen heeft op 28 en 29 Maart haar 100-jarig bestaan gevierd. Zij werd in 1759 door den keurvorst Maximiliaan III van Beijeren gesticht. Onder de voorname personen, die het feest met hunne tegenwoordigheid vereerden, was de oud-koning Lodewijk en prins Karel. Nederland werd vertegenwoordigd door den heer H. J. Koenen, secretaris van de letter- en geschiedkundige afdeeling der kon. akademie van wetenschappen te Amsterdam. De hoogleeraar G. Vrolik, correspondent der akademie, had zich wegens zijne hooge jaren in eenen sierlijken Latijnschen brief van de bijwoning der plegtigheid verschoond.

INGEZONDEN.

BROODZETTING.

I.

De onbekende schrijver (X) van een ingezonden stuk over den prijs van het brood hier ter stede heeft met ronde woorden in de *Leydsche Courant* van 1e April zijne bedoeling geopenbaard, om namelijk »aan te toonen, dat »het brood aanmerkelijk beterkoop zoude zijn, indien de zetting nog van »de regering uitging."

In hoever hij daarin geslaagd is, kan blijken uit de ernstige tegenspraak, die hij heeft ontmoet van de zijde der belanghebbenden, zoodat nog niet kan worden aangenomen, dat voldingend bewezen is, wat hij heeft beweerd. Nu evenwel het geschil daardoor is gekomen op een gebied, dat meer ruimte laat voor eene openbare behandeling, dan wanneer men wordt gedrongen tot een strijd over beperking van de vrijheid, waarop iedere tak van handel en nijverheid aanspraak heeft; — nu kan het algemeen belang voordeel hebben bij het onderzoek, of onder de werking der broodzetting het brood goedkooper was dan nadat die regeringsmaatregel is afgeschaft.

'tIs waar bij dat onderzoek moet men berekeningen maken en teregt hebben de belanghebbenden geëischt, dat men hun vrijlate, hunne eigene rekening te maken. Op dat regt evenwel wordt geen meer inbreuk gemaakt dan ieder kooper zich veroorlooft, als hij lager biedt, dan de som, die de handelaar of verkooper eischt. En dat dit ook geschiedt in de broodbakkersnering, blijkt uit het groot verschil der broodprijzen bij onderscheidene bakkers; maar vooral ook daaruit, dat zoo velen besloten hebben hun eigen brood te bakken, 't welk rust op de berekening dat daarin meer voordeel ligt dan het brood te koopen bij een bakker. De gegrondheid of juistheid dier berekening daarlatende, — wat meer is haar betwijfelende, — dit staat vast, dat de broodbakkersnering zich niet mag beklagen, wanneer men gronden meent te vinden, waarop kan worden berekend, hoeveel een brood van zekere soort en gewigt zal kosten.

Meer dan 30 jaren geleden besloot de hooge regering in alle steden en gemeenten, alwaar een of meer broodbakkers of broodslijters gevestigd zijn, de soorten van brood, welke tot *voornaamste en dagelijksch voedsel* voor de ingezetenen dier stad of gemeente dienen, aan eene zetting te onderwerpen, die alleen beschouwd moest worden als een *hoogste prijs* of *maximum, boven* hetwelk het den bakkers en slijters verboden werd, de aan de zetting onderworpen broodsoorten te verkoopen. Het daartoe betrekkelijke koninklijk besluit van 25 Januarij 1826 rust op de overweging, dat er betrekkelijk het werk der broodzetting groote misbruiken waren ontdekt, die strijdig werden geacht met de goede orde, eenen nadeeligen invloed uitoefenden op het welzijn der ingezetenen en de middelen van bestaan bezwaarden van hen, die door handenarbeid in hun onderhoud moeten voorzien. Men wilde hierin voorzien en tevens zorgen, dat de verordeningen nopens de broodzetting voortaan overal ter bevordering van het algemeen belang en overeenkomstig het doel zouden worden ten uitvoer gebragt, welk doel alleen is, om van den eenen kant aan den verbruiker een gezond en goed voedsel tegen billijke prijzen, en van den anderen kant aan den bakker eene betamelijke en in de uitoefening van zijn vak van nijverheid genoegzame winst te verschaffen.

Men kan in meening verschillen over de bevoegdheid of de verpligting van het staatsgezag, om zich met zulk eene zorg in te laten. Naar de thans meer algemeen aangenomen begrippen en beginselen ziet men welligt in zulk eene regeling eene ongepaste bemoeijing met hetgeen aan de openbare mededinging en de nijverheid en aan het toezigt en de zorg van elken broodverbruiker veilig kon worden overgelaten. 't Is niet noodig dat geschil ter sprake te brengen. Genoeg is het, dat onder het oog der hooge regering in menige gemeente onder de werking der gemeentewet de broodzetting is blijven bestaan, afgeschaft of weer ingevoerd. 't Is de vraag, alleen of *het doel* der broodzetting onberispelijk en hare werking voor het algemeen van belang is? Daartoe is het noodig te onderzoeken, op welke grondslagen zij rust.

M.

Berigt omtrent de jeugdige Emigranten naar de Kaapkolonie.

Met de laatst aangekomen brievenmaal uit de Kaap de Goede Hoop, zijn wederom van een tweetal der uit Leyden, in Augustus van het vorige jaar met de *Henriette* naar de Kaap, vertrokken jongelieden, de gebroeders J. H. en P. Karstens, brieven, van 9 en 16 Januarij jl. ontvangen. Wij deelen ook daaruit het een en ander mede voor hen, die belangstellen in het lot onzer jeugdige Leydsche emigranten in hun nieuw vaderland. Wat de zeereis, en den togt van Port-Elisabeth in ossenwagens naar Graaf-Reinet betreft, bevatten de laatst ontvangen brieven geene bijzonderheden, die niet reeds uit de vroeger medegedeelde uittreksels bekend zijn geworden — P. Karstens schrijft: — »Na elf dagen gingen wij naar Graaf-Reinet — en werden door onze heeren afgehaald. Den volgenden dag reden wij te paard naar Plat-rivier. Wij blijven niet in één huis, maar onder ééne familie. Wij hebben nog geen klagen, want de menschen zijn goed voor ons. Wij zijn beiden bij boeren. De luchtgesteldheid is eene andere dan in Holland, en er zijn zulke groote wateren niet, maar slechts kleine, daar men overheen kan springen; doch zij loopen snel. Wij verdienen een half £ of zes Hollandsche gulden in de maand."

Uit den meer uitvoerigen brief van J. H. Karstens nemen wij het volgende over: »Er was (op het schip) alle zondagen kerk, en er werd tweemaal op een dag school gehouden; die dan die week het best opgepast had, kreeg den prijs; zoo kreeg ik een kienspel en Piet een dambord. Wij werden elken dag gevisiteerd, en zoo men zich niet goed gewasschen had, kreeg men straf." — (Voor de Kaapstad) »kwamen een paar jongens aan boord, die voor twee jaren hier gekomen waren en zeiden, dat door goed oppassen wel fortuin te maken was in het Kaapland. — Den elfden November lieten wij 's middags in de Algoa-baai voor Port-Elisabeth het anker vallen — alwaar wij zes dagen blijven moesten, om op de ossenwagens te wachten. Zoo een ossenwagen is heel groot, daar kunnen twintig menschen in zitten, en er trekken veertien ossen voor eenen wagen. De inwoners nemen ossen, omdat zij over vele hoogten en bergen moeten reizen. Den 18den November kwamen de ossenwagens. Wij reden in den achtermiddag weg en kwamen, na eene reis van tien dagen te Graaf-Reinet aan. Wij hadden onder weg veel slangen en schildpadden gezien. De aloë's en cactussen groeijen hier in menigte langs den weg. — Den 14den December gingen wij, na vijftien dagen in het (quarantaine) gebouw vertoefd te hebben, naar de stad (Graaf-Reinet), alwaar wij in een groot huis kwamen. Daar kwamen eene menigte heeren, die hunne jongens medenamen. Des middags kwam ook onze heer; wij werden dien nacht te Graaf-Reinet besteed. Den anderen dag reden wij 's morgens vroeg weg. Wij moesten nog zes uren rijden, daar onze heer zoover buiten de stad woont. Wij zaten met ons beiden op een paard, dat, ofschoon het voor de eerste keer was, goed ging. Wij hadden het beiden goed getroffen, daar wij bij rijke menschen kwamen, en maar een half uur van elkander af wonen. Het gaat hier heel anders dan er in Holland over gesproken wordt. Zij zeggen; dat men kiezen kan, bij welken heer of aan welk werk men wezen wil; doch dat gaat hier heel anders. Er wordt over geloot, en dan moet men maar tevreden wezen waar men komt. Daarom zeg ik niet te vergeefs, dat wij het regt gelukkig getroffen hebben. Wij kwamen naar onze wenschen, ik bij den jongen heer, en Piet bij den anderen heer. Zij hebben bij de 2000 bokken en schapen en 32 paarden, 42 ossen, 20 koeijen en 5 erven. — Ik kan niet anders zeggen, dan dat wij nog frisch en gezond zijn en dat wij het nog naar onzen zin hebben. Wij zijn beiden bij goede menschen; zij behandelen ons als eigen kinderen. Zij zijn inboorlingen van[1]) Afrika; wij waren bang dat wij hen niet zouden kunnen verstaan, doch dit heeft wel geschikt. Zij spreken bijna zoo goed Hollandsch als wij. Bij den anderen heer Meintjes, daar Piet is, zijn nog twee Hollandsche jongens, die voor twee jaren hier gekomen waren. — Er zijn hier verschrikkelijk veel bergen. De Kaapstad en Graaf-Reinet zijn geheel van bergen omringd. De huizen zijn zeer laag; de meeste zijn maar van eene verdieping, bijna alle van klippen gebouwd; deze klippen zijn groote steenen, die men maar voor niets uit de bergen kan hakken, enz. enz.

Een schrijven van eenen voormaligen inwoner dezer stad, die, met het plan om zich als kleermaker in de Kaapstad te vestigen, insgelijks met de *Henriette* de reis ondernomen had, luidt minder bemoedigend, althans voor lieden van zijn ambacht: »Een kosthuis komt hier op een £ of ƒ12.— te staan. Een timmerman kan ƒ18.— verdienen, ƒ3.— daags; een bakker ƒ10.— en vrij brood; een koek- en banketbakker ƒ10.— en de kost; een verwer ƒ8.— en de kost; een kleermaker werkt op stuk. Op het boedelhuis komen 's wekelijks honderden stuks kleederen die voor weinig gelds verkocht worden. Voor een vest wordt aan den kleermakersgezel, die voor den winkel werkt, betaald 3 schellingen of ƒ1.80; voor een dito met enkele borst ƒ1.50; voor een jas ƒ7.—, een rok ƒ9.—, een broek ƒ1.80, alles goed gemaakt."

Uit het bovenstaande blijkt, dat kleermakersgezellen voorshands tot den togt naar de Kaapkolonie, althans om zich in de Kaapstad zelve te vestigen, liefst niet moeten besluiten. Voor andere ambachten, met name de hierboven genoemde van bakkers, verwers en timmerlieden, zijn de uitzigten gunstig; landbouwers, en wel het meest die met den veestapel, de melkerij en het kaas-maken bekend zijn, kunnen, vooral in de oostelijke districten, zich eene gunstige toekomst beloven. C. Leemans.

[1]) d. i. geboren in.

STADS-BERIGTEN.

Derde Zitting van den Militie-Raad over het Kanton Leyden, N°. 15.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van LEYDEN, ontvangen hebbende van den Luitenant-Kolonel Militie-Commissaris over de Kantons 15—21, Provincie *Zuid-Holland*, eene Kennisgeving, dat de derde Zitting des Militie-Raads voor deze Gemeente, zal gehouden worden in de *Lakenhal aan den Ouden Singel*, op Donderdag den 14den April 1859, des morgens ten 10 ure, ter beoordeeling der Plaatsvervangers en Nommerverwisselaars, welke de dienstpligtige Lotelingen dezer Gemeente zullen verlangen te stellen, alsmede tot het afhooren der belangen van zoodanige Lotelingen, wier zaak tot deze Zitting is verdaagd, — doen te weten aan de daarbij belanghebbenden, dat tot het opmaken van de bij de Wet gevorderde certificaten voor Plaatsvervangers en Nommerverwisselaars, (welke laatste zulks echter niet dan met toestemming hunner ouders vermogen te doen,) zal worden gevaceerd ter Secretarie dezer Gemeente, van heden af, dagelijks, (de Zondag uitgezonderd,) 's morgens ten 10 ure, — alwaar zij tevens de noodige informatiën, zoo omtrent het opmaken dezer certificaten, als ten aanzien der vereischten, welke de Plaatsvervangers ingevolge de Wet moeten bezitten, kunnen bekomen.

Voorts vermanen Burgemeester en Wethouders die Lotelingen, welke verlangen zich in de dienst het zij bij Plaatsvervanging of Nommerverwisseling te doen vervangen, zich deze gelegenheid te nutte te maken, daar er na hunne inlijving, niet dan in zeer buitengewone omstandigheden daartoe eene speciale vergunning zal worden verleend.

Ten slotte nog meenen Burgemeester en Wethouders de belanghebbenden, of wel hunne ouders, te moeten waarschuwen voor zoodanige personen, welke hen onder den naam van Commissionairs somwijlen misleiden, zoo door met hen krachtelooze overeenkomsten te sluiten, als door hen, welke Plaatsvervangers verlangen te stellen, onder voorwending van alles voor hen te zullen bezorgen, een aantal onnoodige kosten te doen maken, ja die zelfs veelal, door beding van al de gelden daartoe benoodigd, dadelijk in eens of bij kort op elkander volgende termijnen te moeten ontvangen, hen voor het vervolg in vele onaangenaamheden wikkelen, altoo van het geld, door de Lotelingen ten behoeve der Plaatsvervangers te geven, volgens Art. 98 der Wet van den 8sten Januarij 1817 (*Staatsblad* n°. 1), nimmer meer dan een vijfde aan dezen mag worden uitbetaald, en de overige vier vijfden in de kas van het Korps moeten worden gestort, — en alsdan zoodanige Commissionairs, na het volle geld genoten te hebben, dikwijls (zoo als de ondervinding heeft doen zien) niet in staat zijn de betaling der verdere termijnen aan het Korps te doen, waardoor de belanghebbenden genoodzaakt worden die gelden nog eenmaal te betalen. Eindelijk wordt den belanghebbenden nog herinnerd de bepaling van Art. 33 der Wet van den 27sten April 1820 (*Staatsblad* n°. 11), houdende: dat hij, wiens Plaatsvervanger gedurende 18 maanden gediend heeft (de dienst bij reserve niet mede gerekend), van alle verdere verantwoordelijkheid voor dezen bevrijd zal kunnen blijven, mits stortende een som van ƒ150, wanneer in de aanvulling van den Plaatsvervanger, ingeval hij mogt komen te ontbreken, door vrijwillige werving zal worden voorzien.

En zal deze door aanplakking en door plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
Leyden, 31 Maart 1859. D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

238ste Staats-Loterij.

Trekking der Derde Klasse.

1ste Trekking. N°. 15347 een prijs van ƒ25,000. N°. 4234 een prijs van ƒ5,000. N°. 9384 een prijs van ƒ1,000.
2de » N°. 14879 een prijs van ƒ2,000. Nos 10531 en 19303 ieder een prijs van ƒ1,500. N°. 17223 een prijs van ƒ1,000.

ADVERTENTIEN.

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER M. HENS, geliefde Echtgenoote van
Leyden, 2 April 1859. J. D. WEVER.

Bevallen van eene DOCHTER Vrouwe H. M. J. W. EYSSONIUS, WICHERS — STORM de GRAVE.
Leyden, 3 April 1859.

Heden overleed tot bittere droefheid van mij, mijne Dochter en verdere Betrekkingen, mijn geliefde Zoon A. van Dijk Jr., Weduwenaar van S. van Dam, in den ouderdom van ruim 61 jaren, zacht en kalm in 't geloof op zijnen en onzen Goddelijken Verlosser.
Soeterwoude, 2 April 1859. A. van DIJK Sr.

Gevoelig voor de vele blijken van deelneming ons betoond bij het overlijden van onze Moeder en Behuwd-Moeder Vrouwe M. M. J. RULOFFS, geb. Knibbe, betuigen wij onzen welmeenenden dank.
J. HARTEVELT,
Leyden, 5 April 1859. L. C. H. HARTEVELT, Ruloffs.

DIRECTEUREN van het *Kantoor van Administratie van Nationale Fondsen*, gevestigd te *Leyden*, berigten, dat van heden af zal worden gevaceerd tot **betaling der Coupons** hunner Administratie, verschenen 1 April 1859, van de Certificaten 4 pct. *Nationale Schuld* en wel des Dingsdags van 12 tot 2 ure, ten Kantore der Administratie op de Hooglandsche Kerkgracht en de overige werkdagen van 10 tot 12 ure, ten Kantoren van van der SPRUYT & de GRAAF en van HARTEVELT & ROSKES alhier.

Ten Kantore van LEZWYN & EIGEMAN, op het Rapenburg, Wijk I. N°. 240, te *Leyden*, wordt gevaceerd *Dingsdags*, *Woensdags* en *Donderdags*, van 9 tot 11 ure, ter Betaling van al de COUPONS, verschenen primo April 1859, van de 4 pCts. CERTIFICATEN der volgende *Administratie-Kantoren*, als van:
De Heeren KETWICH & VOOMBERGH & Wed. W. BORSKI.
» » A. K. & P. K. van HARPEN en PLUYM en BACKER.
» » S. & D. SAPORTAS, van MAARSEVEEN & le JOLLE en BUYS & KERKHOVEN. En
De Wed. H. F. TJEENCK, c. s.

FRIEDRICHSHALLER BITTERWASSER.

Sedert met de versche vulling weder een aanvang gemaakt is, zijn wij in staat gesteld alle bestellingen op ons natuurlijk **Mineraal Bronwater**, waarvan de voortreffelijke uitwerkselen door alle bevoegde Autoriteiten erkend zijn, ten spoedigste te bewerkstelligen.
De Directie der Bron,
Von C. OPPEL & C°.
Friedrichshall, im Herzogthum Sachsen-Meiningen.

ALGEMEENE EXPEDITIE
van
VAN LIND, WAAL EN COMP.

De Ondergeteekende, Agent van voornoemde Firma, berigt het geacht Publiek, dat zijn Kantoor *aan den Burg*, Wijk VII, N°. 943, van heden af is opengesteld, ter verzending van **Goederen** enz. door geheel Nederland en het Buitenland. Hij beveelt zich door deze voor zijne Principalen ten minzaamste bij het Publiek aan.
Leyden, 1 April 1859. J. W. van DOESBURG van STAVEREN.

De drie B: b: zijn op den avond van den 17den Maart wel en met de meeste dankbaarheid ontvangen; men beklaagt zich alleen, dat gevoel slechts op deze, voor het hart zóó koele wijze, te mogen lucht geven.

HOOGHEEMRAADSCHAP VAN RIJNLAND.

OPENBARE BESTEDING.

DIJKGRAAF EN HOOGHEEMRADEN VAN RIJNLAND zullen op Zaturdag den 23sten April 1859, des middags ten 12 ure, in het Gemeenlandshuis te *Leiden*, openbaar bij inschrijving en in 7 perceelen **besteden**, de levering van:

500 tonnen Engelsche, en

570 tonnen Belgische Steenkolen,

ten behoeve der Stoomgemaalwerktuigen te *Spaarndam*, *Houtrijk en Polanen* en *Gouda*, alsook van

$6\frac{1}{2}$ ton Engelsche Steenkolen,

van welke 4 ton zullen geleverd worden in de kelders van het Gemeenlandshuis te *Leiden*, en $2\frac{1}{2}$ ton aan de Sluizen te *Katwijk-Buiten*.

Alles volgens het bestek, dat van den 14den April ter lezing zal liggen in de Gemeenlandshuizen te *Leiden*, te *Houtrijk en Polanen* en te *Spaarndam*, en in het Stoomgemaalwerktuig te *Gouda*, mitsgaders in de voornaamste Koffijhuizen der Steden *Amsterdam*, *'s Hage* en *Rotterdam*, en dat tevens, op *franco* aanvrage, en tegen betaling van 15 Cents, verkrijgbaar zal zijn ter Secretarie van het Hoogheemraadschap te *Leiden*.

Dijkgraaf en Hoogheemraden voornoemd,
H. C. J. HOOG, Dijkgraaf,
J. T. BUYS, Secretaris.

De TRAFIEK EN ERF, ten overstaan van den Notaris J. DE GRANE, op den 2den April ll. te *Leyden* geveild, zijnde de *Kleur- en Blaauwververij* aan de westzijde van de Oostdwarsgracht en zuidzijde van de Baatstraat aldaar, Wijk V. N°. 523, met de onroerende gereedschappen, is daarbij in bod gebragt op . . . . *f* 2,300.—.

En nader verhoogd met . . . . . 200.—.

Zullende de afslag plaats hebben op Zaturdag den 9den April e. k., des avonds ten 7 ure, in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, terwijl inmiddels verhoogingen kunnen worden genomen tegen genot van *één zijfde* van iedere verhooging, ten Kantore van bovengenoemden Notaris te *Warmond*, alwaar tevens nadere informatiën zijn te bekomen.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden*, op Zaturdag den 16den April 1859 bij opbod, en op Zaturdag den 23sten April 1859 bij afslag, beide dagen des avonds ten 7 ure, na daartoe bekomen Regterlijke Autorisatie, ten overstaan van den Notaris Mr. H. OBREEN, van:

N°. 1. Een hecht, sterk en weldoortimmerd dubbel **HEERENHUIS**, **TUINTJE EN ERF**, staande en gelegen te *Leyden*, aan den Stillen Rijn tusschen de Vrouwesteeg en de Mare, uitgang hebbende in de Barneveldsteeg, bevattende fraaije groote Zijkamer, dito kleine met Suite, 4 groote Bovenkamers, diverse kleine Vertrekken, ruime Keuken, Kelder, Zolders en vele gemakken, geteekend Wijk VI. Nommer 61, bij het Kadaster bekend Sectie B. Nommer 594, groot 1 roede, 64 ellen.

N°. 2. Een PAKHUIS EN ERF, staande te *Leyden*, in de Barneveldsteeg aan de westzijde derzelve, belend aan en strekkende langs het gemeld perceel, geteekend Wijk VI. N°. 61a, groot 24 ellen.

Te zamen aangeslagen in de grondbelasting tot *f* 30.15.

Beiden te aanvaarden dadelijk.

Te bezigtigen iederen Maandag, Woensdag en Vrijdag voor de verkooping van 12—3 ure, op permissie-billetten te verkrijgen bij den Notaris, bij wien inmiddels nadere informatiën zijn te bekomen en ten wiens Kantore tusschen de veiling en afslag verhoogingen worden aangenomen tegen genot van *één vijfde* van iedere verhooging.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 4 April,

Tarwe, goede en puike van *f* 7.75 tot *f* 8.—; mindere van *f* 6.50 tot *f* 7.60; jar. goede en puike *f* 7.80 à *f* 8.50; Rogge: *f* 5.10 à *f* 5.70. Gerst Winter *f* 3.50 à *f* 4.80; dito Zomer *f* 3.40 à *f* 4.50.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 11.20. Pruissische Rogge *f* 6.40.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 4 April.

			Laagst koers	Hoogst koers	Geslot.
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{3}{8}$	$63\frac{1}{2}$	63[illegible]
Dito Certificaten	〃 3	〃	$75\frac{15}{16}$	76	76[illegible]
Dito dito	〃 4	〃	$97\frac{7}{8}$	98	98[illegible]
Amortisatie Syndicaat	〃 $3\frac{1}{2}$	〃	$94\frac{1}{2}$	—	—
Handelmaatschappij	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	142	—	—
O. I. Leening	〃 4	〃	$97\frac{1}{8}$	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	$100\frac{1}{4}$	—	—
BELGIE,	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	〃 3	〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	〃 $1\frac{1}{2}$	〃	$30\frac{1}{4}$	$30\frac{1}{2}$	30[illegible]
Dito Obligatiën	〃 3	〃	44	$44\frac{1}{8}$	44[illegible]
Dito Binnenl. à 6 m.	〃 3	〃	$40\frac{3}{8}$	$40\frac{7}{16}$	—
Bewijzen Coupons			5	—	—
PORTUGAL, te Londen	〃 3	〃	$45\frac{1}{8}$	$45\frac{1}{4}$	45[illegible]
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	〃 5	〃	$103\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	〃 5	〃	102	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	〃 5	〃	—	—	—
Dito 1840	〃 4	〃	$85\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	〃 4	〃	—	—	—
Dito dito Nieuwe	〃 4	〃	—	—	—
Inschrijving in Assign.	〃 6	〃	—	—	—
Certificaten van dito	〃 6	〃	$66\frac{3}{8}$	$66\frac{1}{2}$	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	*f*	$155\frac{3}{8}$	—	—
Dito Obligatiën	〃 4	pCt.	$80\frac{1}{2}$	$80\frac{5}{8}$	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	〃 5	〃	—	—	—
Dito	〃 4	〃	—	—	—
Dito Metall.	〃 5	〃	$62\frac{1}{8}$	$62\frac{3}{16}$	6[illegible]
Dito Nieuwe	〃 5	〃	$74\frac{3}{4}$	75	7[illegible]
Dito 1847	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	33	$33\frac{3}{16}$	3[illegible]
BRAZILIE, 1824 100 £	〃 5	〃	$98\frac{7}{8}$	—	—
SARDINIE,	〃 5	〃	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	88	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	〃 5	〃	—	—	—
GRENADA, Obligatiën	〃 $3\frac{1}{2}$	〃	$17\frac{11}{16}$	$17\frac{3}{4}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	〃 3	〃	$19\frac{15}{16}$	$20\frac{1}{16}$	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Grieken $3\frac{15}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto [illegible]

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.